

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

4 Temporis ecclesiae tollit praescriptio jura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

quorundam ecclesiis Presbyteri per Episcopos instituuntur, qui eis respondent de animarum cura, & his que ad Episcopatum pertinent.

C. VII. ¶ Quorundam monachorum Ecclesia Episcoporum subdantur regimini, item ex Concilio apud Faventiam habito.

Statuendum nobis est, quatenus ecclesie quorundamque monachorum in singulis parochiis sita, Episcoporum, ut deest, dividuntur subdantur regimini, eisque debent obsequia exhibere.

Item Urbanus Papa prohibet investitura parochialium ecclesiarum per monachos fieri, quas Iovannes Papa eis concessit. Sed illud Urbanus Papa revocavit, et de illis capitulis, que cum omni iure suo ab Episcopis monachis conceduntur. Istud autem Urbani in bulla contra illi, que Athanasius in propriis prædicit adificavit in illis, ut in castro suo.

QVÆSTIO V.

¶ Quorundam ordinum rationem, ut in eis secundam & tertiam questionem parva se possit. Et in omnibus antiquis exemplaribus, capitulisque per scriptis, in secunda questione sunt ordinum rationem, quibus sequitur quinta questio: demum sequitur ratio & rationem sua capitulis, ut in vulgatis codicibus: tum in his, quibus in vulgatis habentur: tum in sexta questione, & in capitulis, sicut in quibusdam capitulis: reliqua vero in secunda. Quorundam, que in vulgatis, esse quintam questionem, ex propriis in his causa facta perspicua est. Et parvo Gratiano in his ordinibus mutare, que in quibusdam quinta questione tradit in vulgatis est, que in his secunda allata erant. Quam ob causam, ad præterea ad auctoritatem illorum duorum codicum, & recipi non sum curandi hoc canonem sub quinta questione, visum aut nullum esse mutationem.

Terminus territorii habeant, tamen possessionem gubernandi populis, & spiritualia ministranda non habent. Quod etiam de Episcopo intelligendum est.

C. I. ¶ Episcopi qui in alterius diocesi ecclesiam adificat, eius consecrationem sibi vindicare non valet.

Unde Nicolaus Papa ait.

¶ Quis in Episcopatum in aliena civitatis territorio non quoque suorum opportunitate ecclesiam adificare disponit, non præsumit dedicationem facere, que illi est, in cuius territorio ecclesia assurgit. Adificationem vero Episcopo hæc gratia reservetur, ut quos dederat clericos in te sita ordinari, ipsos ordinari, cuius territorium est: vel si ordinari jam sunt, ipsos habere acquiescat: & omnis ecclesie ipsius gubernatio ad eum, in cuius civitatis territorio ecclesia surrexit, pertinet.

¶ Antonius autem ex Africa, in cuius territorio sepe idem legitur.

C. II. ¶ Basilicenses condita ad Episcopum pertinet, cuius conventus esse constituit.

Item ex Concilio Toletano IV. c. 34.

Possessio territorii conventum non admittit: ideoque basilicenses, que nove condite fuerint ad eum proculdubio pertinebunt Episcopum, cuius conventus esse constituit.

¶ Canon 34. concilii quærit: Toletani sic habet. Sicut diocesim alienam tricennalis possessio tollit: ita territorii conventum non admittit, & cum præterea 3. sic diocesim.

C. III. ¶ Adificatori Episcopi in diocesi alterius ecclesiam consecrare non licet.

Item Gregorius in 11. epist. 19. ad Romanos Suediam commo.

a al. confirmantur. **b** Anst. l. 3. c. 9. **c** sup. ead. q. 3. scilicet ut diocesim. **d** l. 3. c. 147. **e** l. 3. c. 212.

Lator præsentium Iovannes, frater & coepiscopus noster 1, indicavit nobis, quod quidam Imperantius Episcopus ausu temerario in diocesi ipsius oratorium construxerit, idque sine præcepti auctoritate contra morem præsumpserit dedicare, Missasque illie publicis celebrare non metuit. Quam rem cum summa te celeritate b ac districtione convenit emendare, nec ulterius tale aliquid attentare permittas.

¶ Noster hoc loco in epistola ipsa interjiciuntur omnia. Quod de iure ordinandi, non possidendi intelligendum est. His auctoritatibus facile perpendi potest, quod siue Abbates, siue Episcopi in suis castellis, vel villis ecclesias adificaverint, non ideo Episcopo, in cuius diocesi fuerint, conventus admittitur: & ideo sacerdotes, iuxta illud Urbani & Nicolai, in eis non nisi per Episcopos, cum consensu tamen & electione adificantium, ordinari possunt.

QVÆSTIO III.

¶ Quod autem præscriptione temporis omnia iura tollantur, probatur auctoritate Chalcedonenis concilii, & Gelasii Pape, & Toletani concilii. Prima hæc est.

C. I. ¶ Rusticana parochia apud Episcopos, quibus possident triginta annis sine violentia, permanent immobilis.

Per singulas ecclesias 1 parochias rusticanas, siue in possessionibus, manere immobiles apud eos qui eas retinent Episcopos decernimus: & maxime si sine violentia eas jam per triginta annos tenentes gubernaverint. Si vero intra triginta annos facta fuerit, aut fiat de his dubitatio d, liceat eis, qui se dixerint laicos, propter eas movere apud synodum provincie certamen.

¶ Caput hoc est in prisca versione, que est in collectione Isidorice, ex ea condidit Vascianus eiusdem collectionis codicibus collata est emendatum.

¶ Ecclesias. Apud Balsamonem in codicibus manifeste legitur, καὶ ἐκαστὴν ἐπαρχίαν, id est, in unaquaque provincia. Sed in Græca canone vulgato, καὶ ἐκαστὴν ἐπαρχίαν.

¶ Siue in possessionibus. Græce est, ἀρχιεπισκοπικὰς παροχίας, ἢ τὰς ἐπαρχίας, id est, parochias que in ritibus, aut que in vicis & pagis sunt.

C. II. ¶ Triginta annis ab Episcopo possessa, immobiles permanent dioceses. Item Gelasius epist. 2. ad Siculos, c. 1.

Praesulum nostrorum auctoritas emanavit, in facultates ecclesie Episcopi ad regendum habeant potestatem: ita tamen, ut viduarum, pupillarum, atque pauperum, nec non & clericorum stipendia distribuere debeant. Hoc etiam eis statuumus dari, quod hætenus decretum est: reliquam sibi Episcopi vindicent, ut, sicut antea distimus, peregrinorum atque captivorum largitores esse possint. Idem ibid. c. 2. Illud f. etiam annexi præter, ut si, quod ab his, facultates ecclesie, nec non diocesibus ab aliquibus possidentur Episcopis, iure sibi vindicent, quod tricennalis lex conclusit: quia & filiorum nostrorum Principum ita emanavit auctoritas.

C. III. ¶ Territorii possessio conventum non admittit.

Item ex Concilio Toletano IV. c. 34.

Sicut diocesim alienam tricennalis possessio tollit, ita territorii conventum non admittit.

a Anst. l. 3. cap. 37. Poly. l. 3. tit. 12. **b** celebritate. **c** orig. **c** In Chal. c. 17. & in sexta syn. c. 21. Poly. l. 3. tit. 12. Anst. l. 3. c. 26. **d** Bur. l. 3. c. 147. Ivo p. 3. c. 106. Panorm. l. 2. c. 64. **e** ad altercatio. **e** Poly. l. 3. tit. 12. Ivo p. 3. c. 147. **f** 13. q. 2. c. 1. Ivo p. 3. cap. 144. **g** Bur. l. 3. c. 149. Panorm. l. 2. c. 61. **g** sup. ead. q. 3. possessio. Poly. lib. 3. tit. 12. Anst. l. 3. c. 27. Bur. l. 3. c. 147. Ivo p. 3. c. 212.

1 ¶ Territorii] In vulgari sequebatur, possessio : qua abest a vetustis, a Burchardo, & Pannormia, & codicibus consuetudinum impressis & manuscriptis.

2 ¶ Non admittit] Sic in editionibus conciliorum Coloniensibus, & codice regio, & vetustis Gratiani exemplaribus, & in Pannormia. Verum in duobus editionibus conciliorum Parisiensibus, & apud Ivonem habetur, non admittit, & in duobus codicibus Vaticanis, & apud Burchardum, non admittit.

C. IV. ¶ Tricennalis possessio intra unam provinciam servari debet.

Item ex eodem, c. 23.

¶ Vicinque a Episcopus alterius Episcopi diocesim per triginta annos sine aliqua interpellatione possiderit, quamvis i secundum jus legis ejus non videatur esse diocesis, admittenda non est contra eum actio rescissoria. Sed hoc intra unam provinciam, extra vero nullo modo, ne dum diocesis defenditur, provinciarum termini confundantur.

1 ¶ Quamvis] In consilio impresso cum manuscriptis collato legitur. Quia secundum jus legis ejus videtur esse diocesis, admittenda non est, &c. Ivo autem in tertia parte, etiam clarissimè post verbum, possiderit, sic habet, eam teneat : quia secundum jus legis ejus videtur esse diocesis, & admittenda non est, &c. Burchardus autem, quamvis secundum jus legis ejus videtur esse diocesis. In Pannormia vero quemadmodum apud Gratianum.

2 ¶ Provinciam] Author glossa interpretatur, id est, diocesim : & in variis conciliorum editionibus, & duobus codicibus Vaticanis legitur, parochiam, qua voce saepe diocesis significatur, ut in Canone Apostolorum 14. Episcopo non liceat alienam parochiam propria relicta pervadere : & in concilio Antiocheno, c. 21. vocem τὴν ποικίλην alii venterunt parochiam, alii diocesim, omninoq; in Toletanis haec voces confunduntur, ut Toletano 3. c. 20. & Toletano 4. c. 32. & 35. Bracarensi 2. c. 2. Et in hujus capituli initio vox, diocesis, partem quandam, id est, parochiam, significat. Verum in codice conciliorum Lucenti regio, & vetustis exemplaribus Gratiani, & Pannormia, & apud Ivonem, p. 5. in margine est, provinciam.

2 pars. Ecce his auctoritatibus probatur, quod possessionis & gubernationis iura prescriptione tolluntur.

Sed idem Gelatius contra testatur scribens: Maximo & Eusebio Episcopis.

C. V. ¶ Status parochiarum nec presumptione, nec temporis prescriptione mutari possunt.

¶ Iacet b in regulis continua antiquis, parochias unicuique ecclesie continua dispositione deputatas nulla posse ratione convelli, ne per consuetudinem pessimam, exempli mali temeritate crescente, universalis confusio nasceretur; tamen etiam decretis nostris ante non multum temporis destinatis, omnia iussimus, quae taliter fuerant invasa, restitui. Sed quia temeritas pervadentium legem sibi posse putat generari, si sceleri suo pertinaciam retentionis adjungat, ea quae inter fratrem & coepiscopum nostrum Constantinum Anuscanam, i ecclesiae sacerdotem, & inter nuntios c directos ab Anconitano Pontifice decrevimus, per vos impleri cupimus, tunc formam in ceteris cognitionibus, quae sit sequenda, perscripsimus. Nulla d igitur presumptione statum parochiarum, qui perpetuae aetatis firmitate duravit, patimur immutari : quia nec negligentia Pontificis, nec temporalis obiectio (quia per incuriam forte generatur) neque ignavia faciente consensus adhibitus, nec subrepente & supplicatione praecipuo divellere potest semel diocesim constitutam : ex qua semper ad regenerationem, atque consignationem plebs devota convenit. Territorium e etiam non facere diocesim, olim notetur ordinatum.

a Poly. l. 3. tit. 12. Anst. l. 3. c. 28. Burch. l. 1. c. 67. Ivo p. 3. c. 131. & p. 5. ca. 175. Pannorm. l. 2. c. 67. b Ivo p. 3. c. 97. c al. & directus, d Anst. l. 3. c. 15. e al. subripiente.

1 ¶ Anuscanam] In vetustis codicibus varie legitur, alii Canuscanam, Camuscanam, Tamuscanam.

2 ¶ Territorium] Hac referuntur etiam ab Anselmo, Ivo non ab Ivone.

Hoc multipliciter distinguitur. Sunt quaedam dioceses, quae certis limitibus distinctae sunt : haec nullo modo praescribi possunt. Alia vero, quae non sunt certis limitibus distinctae, & de quibus certa definitio non olim praescribitur, prescriptione tolluntur.

C. VI. ¶ Limitum possessio praescribi non potest.

Unde Innocentius Papa.

¶ Inter a memoratos fratres nostros, Fulgentium Anuscanam, & Honorium Cordubensem Episcopos, obseculo agitata est propter parochiam basilicam rupitiam, quam horum alter Cellanensem i, alter Rhegientem asseruit. Et quia inter utraque partes haecenus limitum actio ventilata b est, cuius quamvis vetusta retentio, nullum juris praesudicium affert c; ideo ne dubium ultra inter eos nostra devocaretur sententia, prolatis canonibus synodalia decreta perlecta sunt. Quorum auctoritas praemonet ita oportere inherere cupiditatem, ut ne quis terminus alienos usurpet : ob hoc placuit inter alias partes inspectores d viros mittendos, ita 2 ut diocesis possidentis (s. tamen basilicam veris signis sit praefixa monstraverit) ecclesiae, cuius est jus e retentionis, sit aeternum dominium. Quod si limes legitime eandem basilicam non concludit f; & tam longi temporis probatur objecta praescriptio, appellatio praesentis g Episcopi non valebit, quia illi tricennalis obiectio filitium imponit. Hoc enim, & secularium Principum edicta praecipiant, & praesulum Romanorum decrevit auctoritas. Sin vero intra metas tricennalis temporis emta alienos terminos basilicae iura retentio reperitur, reprobentis Episcopi iuri sine mora restituerit.

¶ Caput hoc extat in concilio Hispalensi 3. c. 2. & ex eo Burchardus citat.

1 ¶ Cellanensem] In concilio impresso ac manuscripto legitur Celtensem : & Plinius lib. 3. c. 1. inter oppida conventus Hispalensis numerat Celticam.

2 ¶ Ita ut diocesis] In conciliorum editionibus, & duobus codicibus Vaticanis legitur, ita ut, si in diocesi possidentis b tam basilicam veteribus signis limes praefixus, (al. praefixus) monstraverit ecclesiae, &c. itaq; in codice Lucenti non nisi quod loco dictum, praefixus, habetur praefixus.

C. VII. ¶ Spatia, quae definita fuerint, tempore praescribi non possunt.

Idem Gelasius Papa, Iusto Episcopo.

¶ Dilectio h tua studeat quaesita omnium fidelitee adrum veritate, ut si de spatiis, de quibus memorata orta contentio, definitio dudum certa processit, immo merata fervetur : alioqui si nihil unquam confiteri terminatum, tunc de praescriptione temporum, si qua pars confidit, praebet sacramentum : ut tamen de ea quae haecenus possidisse probatur i, iusjurandum fuerit offerre.

3 pars. Potest etiam aliter distingui. Quae quibus auctoritate usurpat, quia nullo titulo possidere incipit, praescribere non potest, & in haecesa intelligenda est illa auctoritas Gelasii : [Temporalis obiectio, quae per incuriam forte generatur non potest divellere diocesim semel constitutam.] Intelligenda est, si nullo titulo, sed sola usurpatione eam possidere coepit, vero iudicii auctoritate, & privilegiorum longa consuetudine possidere coepit, tunc temporalis obiectio auctori silentium imponit.

a In concilio Hispalensi 3. c. 2. Poly. l. 6. tit. 10. Burch. l. 1. c. 131. Ivo p. 3. c. 99. b al. vendicata. c al. afferret. d al. inspectum. e al. iusta retentio. f al. auctoritate. g al. reperitur. h Ivo p. 3. c. 131. & p. 6. c. 105. Pann. l. 2. c. 105. i al. prohibetur.

C. VIII. *g* Deben privilegia xxx. annis posse
fa immobiliter obferuari.
Unde Gelasius Papa a. art.

Placuit h huic sanctæ, magnæque synodo, ut res & privilegia, quæ Dei ecclesiis ex longa consuetudine pertinent, & siue à diuæ reordationis Imperatoribus, siue ab aliis Dei cultoribus in scriptis donata, & ab eis per annos xxx. possessa sunt, nequaquam à potestate præfulum eorum quæcunque persona secularis per potestatem subtrahat, aut per argumenta qualibet auferat: sed sint omnia in potestate ac iussu e præfulis ecclesiæ, quæcunque intra xxx. annorum spatium ab ecclesiis possessa fuisse noscantur. Quisquis ergo secularium i contra præsentem definitionem egerit, tanquam sacrilegus iudicetur, & donec se correxerit, & ecclesiæ propria privilegia seu res restituerit, anathema sit.

g Quod hic trinitur Gelasio, habetur in synodo octaua, habita ab Hadriano II. c. 1. & ea citatur, apud Anselmum & Polycarpum. Sed manuscripti codices Græciani concordant cum vulgato.

1 *g* Secularium] In vulgaris legebatur, Quisquis ergo clericorum & secularium. Sed absunt ille duæ voces, clericorum, vel, ab aliquo variis, & ab ipsi concilio manuscripto. In concilio impresso legitur, Qui contra fecerit, ut sacrilegus iudicetur, & donetralia privilegia, &c.

C. IX. *g* Repeti non possunt, quæ xxx. annis
quies possidentur.

Idem Episcopi Dardania inter cætera
inquit.

Post d quingentos annos constituta Christi quosdam audio velle subvertere, cum xxx. annorum lex hominum non possit abrumpi.

g Caput hoc non legitur in epistola Gelasii, quæ extat ad Episcopos per Dardaniam. Nicolaus I. in epistola ad Episcopos Gallicæ, cap. i. inuicem est. Quamvis singularum. Imper, ut dicitur, est, impressam appendice bibliothecæ, citat ex epistola Gelasii ad orientales. Describit Cardinatus & Anselmus absolute Gelasium citant.

4 pars. Item si de rebus ecclesiæ controversia mota est, & definitio subiecta, est iniusta sit, tamen qua non sua, sed defensionis utilitate possit capere, triennalis præscriptio petitori silentium imponit: ita tamen, ut supputatio præscriptionis non à tempore defensionis, sed à recessu defensionis exordium sumat.

C. X. *g* Vita irritæ dispositionis non poterit pertinere
ad triennium temporis.

Unde in Toletano concilio I. X. c. 8. statutum est.

Sacerdotes e vel ministri, dum gubernacula ecclesiarum administrare videntur, contra patrum sanctissimas functiones de rebus ecclesiæ definisse aliqua dignoscuntur, non ex die quo talia scribendo decreverunt, sed ex quo talia moriendo definita reliquerunt, supputatio ordo substat. Nunquam enim i poterit ad triennium f temporis pertinere vita irritæ hoc iudicantis, qui status contra factum initia non sumpsit ab originæ æquitatis.

1 *g* Nunquam enim] Sic in vetustis etiam codicibus Græcicis, & in codice conciliorum Lucensi regio. In duobus Vaticanis illi quidem dictio, triennium, sed in cæteris verbis aliqua variata. In concilio vero impresso legitur, Nunquam enim ad triennium temporis pertinebit potestas irritæ (al. irritæ) hoc iudicantis: & ab aliquibus editibus abest vox, potestas.

4 pars. Item ea quæ beneficiis possidentur, siue qua metu hostilitatis interveniente diutius possessa fuerint, præscribi non possunt.

a In synodo sub Hadriano II. c. 1. *b* Poly. lib. 3. tit. 12. *c* al. usi. *d* Anselm. l. 4. c. 27. *e* Desiderius par. 1. *f* Sacerdos vel minister. *g* orig. & sic consequenter. *h* al. triennium. *i* orig.

C. XI. *g* Quæ in beneficiis possidentur, præscribi non possunt.

Unde in Agathensi a concilio, c. 19. definitum est.

Lerici b quilibet quantacunque diuturnitate temporis de ecclesiæ remuneratione aliqua possederint, in jus proprium præscriptionis temporis non revocentur e; dummodo pateat ecclesiæ rem fuisse: ne videantur i etiam Episcopi tempore administrationis prolixæ aut precarias, cum ordinati sint, facere non debuisse, aut diu retentas facultates in jus suæ proprietatis posse transcribere.

1 *g* Ne videantur] In concilio impresso & apud Ivonem legitur, ne videantur Episcopi administrationes prolixas aut precatorias, cum ordinati sint, facere debuisse d. In Epaumensi autem locus manifestè corruptus est.

C. XII. *g* Quæ humanitatis intuitu aliquibus
præstantur præscribi non possunt.

Item ex concilio Aurelianensi l. cap. 25.

SI e Episcopus humanitatis intuitu mancipiosa, vineolas, vel terrulas clericis, aut monachis, vel quibuslibet i præstiterit excolendas, vel pro tempore tenendas, etiam si longa transisse annorum spatia comprobentur, nullum ecclesiæ iudicium patiat: nec secularis legis præscriptio, quæ ecclesiæ aliquid impediatur, opponatur.

1 *g* Vel quibuslibet] Ha voces sunt etiam apud Anselmum, sed absunt à concilio impresso & manuscripto.

C. XIII. *g* Temporalis præscriptio non obicitur
ubi hostilitatis metus intervenit.

Item ex concilio Hispanensi II. cui interfuit
Isidorus, cap. 1.

6. PRIMA actione Theodulphi Malacitanæ ecclesiæ angustitatis ad nos oblata precatio est, asserentis antiquam ejusdem urbis parochiam militaris quondam f hostilitatis discrimine fuisse decissam, & ex parte aliqua ab ecclesiis Astigitanæ, Eliberitanæ, atque Agabrensis utriusque esse retentam. Pro qua re placuit, ut omnis parochia, quam antiqua ditione ante militarem hostilitatem retinuisse ecclesiam suam quisque comprobaret, ejus privilegio restitueretur. Sicut enim per legem mundialem iis, quos barbarica feritas g captiva necessitate transiecit, postliminio revertentibus redditur antiqua possessio, non aliter & ecclesiæ receptura est parochiam, quam ante tenuit cum rebus suis, siue ab aliis ecclesiis possideatur, siue in cujuslibet possessionem transfusa sit. Non enim erit obijcienda præscriptio temporis, ubi necessitas interest hostilitatis.

C. XIV. *g* Temporis non currit præscriptio ubi
sunt hostilitatis incumbit.

Item Ioannes Papa VIII. Paulo Episcopo surgen-
ti legatione in Germania & Pan-
nonia.

PORRO h si de annorum numero forte quis causatur, sciat, quia inter Christianos & eos, qui unius fidei sunt, numerus certus affixus est. Cæterum ubi paganorum & incredulorum furor in causa est, quantalibet prætereant tempora juri non præjudicant ecclesiarum; quæ corporalia nescientes arma, solum Dominum & propugnatores suum, quando ei placuerit misereri, patienter expectant. Verum si annorum prolixitas in talibus impediatur, Deus ipse reprehendendus est; qui post quadringentos & triginta annos filios Israel i de durissima servitute Pharaonis, & fornace ferrea liberavit: sed ipse per se noster redemptor fuit, qui humanum genus post tot annorum millia de inferni claustris eripuit.

a Et in Epaumensi, ca. 18. *b* Ivo p. 3. c. 166. *c* al. vocentur. *d* al. non debuisse. *e* Anselm. l. 5. c. 87. *f* al. quondam. *g* al. severitas. *h* Poly. l. 1. tit. 11. Deus dedit par. 1. Anselm. l. 2. c. 23. *i* Deut. 4.

cam collationem impostam eis dependere compelli, nec huic parti cuiusvisque temporis prescriptionem oppositam admitti.

¶ In plerisque vetustis exemplaribus caput hoc conjunctum est superius.

¶ Quæ etiam prædicia, sive sunt privati, sive ecclesiæ, possunt præscribi. Preteritus primitiarum, & decimationum præscriptione tolli non possunt, etiam si à Romano Pontifice quilibet laicus super his rescriptis impetraverit. ¶ Rescripta a enim quæ contra jus scriptum impetrata fuerint, nisi talia sint, quæ illis, quibus data fuerint, proficiunt, & nulli obsequi, nullius momenti esse constantur.

¶ Item. Decima b Dei mandante sacerdotibus, & lex uti: separata sunt, ut de sorte Domini auferent, qui in eius sorte communitur. Non ergo ipsam privilegio laici concedi possunt: ne divini mandati cultibus humana præjudicium inferat. Unde Innocentius Valentianus & Theodosius c.

¶ Universa res, quæ à colonis seu emphyteuticariis dominici juri, respectu vel juri sacrorum temporum in quolibet provincia vendita, vel aliâ alio modo alienata sunt, ab his, qui perperam, atque contra legem detinent, nulla longæ temporis prescriptione efficiuntur, juremque restitui: ita ut nec pretium quidem iniquis comparatoribus restituatur.

¶ De præscriptionibus vero longæ temporis in aurbentibus necesse violatone octava, constitutione sexta. ¶ Quæ d actum alius tricenarius, decennalis, vicennalis præscriptio excludit, si hereditate comparatur, quadraginta annis clauduntur, usufructu, & quædam præscriptio suum locum habentibus i.

¶ Habentibus.] In plerisque vetustis exemplaribus sequitur, sed sola præscriptio xxx. annorum, &c. In uno autem hæc sequuntur. Hujus ergo longæ temporis præscriptio, auctoritate Gelasii & secularium legum, ecclesiis obijci non potest: sed sola præscriptio xxx. annorum, &c. Cod. autem de sacrosan. ecclis. l. fm. licet auct. ita habet. Quas actiones aliis decennalis, alias vicennalis, alias tricennalis præscriptio excludit, hæc si loco religioso competant, quadraginta annis excluduntur, usufructu trienni, vel quadrienni præscriptione in suo robore durantes, sola Romana ecclesia gaudente centum annorum spatio, vel privilegio.

¶ Sed sola præscriptio xxx. annorum, & deinceps: à quædam præscriptio privilegia Romana ecclesiæ sunt exclusa, quæ non in spatio annorum spatio præscribi possunt.

C. XVII. ¶ Privilegia Romana ecclesiæ non nisi centum annorum præscriptione tolluntur.

Unde Ioannes octavus scribit Ludovico Regi.

Nemo e de annorum numero resultandi sumat fundamentum: quia sanctæ Romanæ (cui Deo auctore servimus) ecclesiæ privilegia, quæ in firma Petri stabilitate petra suscepit, nullis temporibus angustantur, nullis regnum portionibus præjudicantur. Sed & veneranda Romana leges divinitus per ora piorum Principum promulgatæ, rerum ejus præscriptionem non nisi per centum annos admittunt.

QUÆSTIO IV.

Quæstio est quando ecclesiæ adversus ecclesiam præscribere possit. Nunc videndum est, si monasterium adversus ecclesiam præscribere valeat. Quod Vibanus Papa II. prohibuit, dicens.

a. n. quæst. 2. rescripta. ex l. rescripta. Cod. de precibus Imp. s. servat. Sup. ead. quæst. 2. decimas. b. Num. 18. c. Cod. l. in 3. l. 2. Anastasius l. 4. c. 38. d. Cod. de sacrosan. ecclia l. fm. Novella 131. ut supra. e. Anastasius libro 4. cap. 41.

C. I. ¶ Tricennio temporis aliquid præscribere Abbates vel monachi non valent.

Possessiones ecclesiarum & Episcoporum tricennales, Abbates vel monachos habere omnimodis prohibemus.

Sed si extollerit tricennalis possessio, à B. Gregorio conceditur eis quadragenalis præscriptio.

C. II. ¶ Quadraginta annorum præscriptio vestigii domibus conceditur.

Ait enim Petro Subdiacono, lib. 1. epist. 9.

Volumus, b accedentem te ad Pannormitanam civitatem quæstionem ipsam tali ratione discutere (dominio rei apud possessorem, sicut hætenus possessum e est videlicet permanente) ut si monasterium præfatum sancti Theodori fines, de quibus cautio mota est, inconcussos d quadraginta annis possedisse repereris, nullam deinceps (etiam si quid sanctæ Romanæ ecclesiæ competere potuit) patiaris sustinere calumniam: sed quietem eorum inconcussam omnibus modis procurare. Sin vero actores e ecclesiæ non eos possedisse quadraginta annis inconcussos jure monstraverint, sed aliquam intra tempora hæc motam aliquando fuisse quæstionem eorumdem finium, electis arbitris tranquille & legaliter sopiatur.

C. III. ¶ De eodem. Item ex Novellis Iustiniani, Novel. 131.

Neque f decennii, neque vicennii, vel xxx. annorum præscriptio, sed sola xl. annorum curricula religiosorum domibus opponantur, non solum in cæteris rebus, sed etiam in legatis & hæreditariis.

¶ Hic neg. novella. neg. Iuliani antecessoris, neg. capitulari propria omnino verba referuntur.

Sicut ergo religiosorum domibus ex lege non nisi quadragenaria est obijcienda præscriptio, ita & auctoritate Gregorii adversus alias ecclesiæ præscribere possunt eodem spatio temporis.

QUÆSTIO VI.

¶ Quod autem ea, quæ ecclesiæ debentur, rectores g ejusdem sua auctoritate judicis præmissis reperere non valeant, B. Gregorius restatur, lib. 4. c. 88. dicens.

Capitulum hoc sumptum est ex concilio à B. Gregorio habito, quod in regesto ipsius habetur, semel lib. 4. post. epist. 34. iterum post librum 12. ejusdem regesti.

C. I. ¶ Iudicis, non manibus, reselectis defendantur.

Consuetudo h nova in ecclesiâ hac, & valde reprehensibilis erupit, ut cum rectores ejus patrimonii urbana vel rustica prædicia juri illius competere posse suspicantur, fiscali more titulos imprimant, atque hoc, quod competere pauperibus existimant, non iudicio, sed manibus defendant; & cum per prædicatores suos veritas dicat: [Nihil i per contentiones,] etiam ipsum litigiosæ contentionis malum transcenditur k; & res quælibet, cum æstimatur ecclesiæ posse competere, per vim tenetur. Proinde præfenti decreto constituo, ut si quis ecclesiasticorum unquam titulos ponere sive in rustico, sive urbano prædio sua sponte præsumpserit, anathema sit. Et responderunt omnes, Anathema sit. ¶ Is autem, qui ecclesiæ præest, si hoc vel ipse fieri præceperit, vel sine sua præceptione factum digna punge animadversione neglexerit, anathema sit. Et responderunt omnes, Anathema sit.

a. 13. 9. 2. c. 1. b. Anf. l. 5. c. 75. c. al. possessa. Ivo p. 3. c. 146. Pann. l. 2. c. 66. d. inconcussis.] orig. e. al. auctores sanctæ ecclesiæ. f. Apud Iulianum ead. novel. c. 6. & 5. cap. 236. g. al. actores.] al. auctores. h. Poly. l. 4. tit. 8. i. Philip. 2. k. al. transcendente.